

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนาและพิธีกรรม
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศาสนาและพิธีกรรม

ประเภท : พิธีกรรมทางศาสนา

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายสมเพียร นัยมาก

อายุ : ๔๕ ปี

คู่สมรส : นางนวลหงส์ นัยมาก

ที่อยู่ : ๑๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๙๓-๖๗๒๑๐๓๖

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : เปรียญธรรม ๓ ประโยค วัดเกาะ อำเภอบัวชุม จังหวัดอ่างทอง และ
ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแก่งเพกา

อาชีพ : รับจ้างทั่วไป

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

บวชเรียนที่วัดนาสร้าง ต่อมาพ่อหลวงลัด วัดนาสร้าง ส่งไปเรียนและได้ติดตามอาจารย์
ไปเรียนที่วัดเกาะ อำเภอบัวชุม จังหวัดอ่างทอง ซึ่งใช้เวลาเรียนจากการบวชเณร ๔ ปี และบวช
พระอีก ๑ ปี ประสบการณ์เป็นครูผู้สอนพระปริยัติธรรม

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. โต๊ะหมู่บูชา ตั้งด้านขวาอาสน์สงฆ์ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก, ทิศเหนือ หรือทิศใต้
ไม่นิยมทิศตะวันตก (เว้นความ จำเป็น) เช่น โต๊ะหมู่บูชาชุดหมู่ ๗ ประกอบด้วยพระพุทธรูป ๑
องค์ แจกันดอกไม้ ๕ แจกัน หรือ พานดอกไม้ ๕ พาน กระจกรูป ๑ ชุด พร้อมรูป ๓ ดอกเชิง
เทียน ๑ คู่ พร้อมเทียน ๒ เล่ม เชิงเทียนชนวน ๑ อัน พร้อมเทียน ๑ เล่ม

๒. อาสน์สงฆ์ (ที่ยกพื้นสำหรับพระสงฆ์นั่ง) หรืออาสนะ (ที่นั่ง, เครื่องปูรองนั่ง) ตั้งด้าน
ซ้ายโต๊ะหมู่บูชา (หากจำเป็นตั้งด้านขวาก็ได้) แยกต่างหากจากที่นั่งฆราวาสประกอบ ด้วยโต๊ะ หรือ
ตั้ง เสื่อหรือพรม (ใหญ่-เล็ก) หมอนอิง

๓. เครื่องรับรอง ประกอบด้วย ภาชนะน้ำร้อน ภาชนะน้ำเย็นกระโถนตั้งไว้ด้าน ขวามือ พระสงฆ์โดยตั้งกระโถนไว้ด้านในสุด ถัดออกมาเป็นภาชนะน้ำเย็น ส่วนภาชนะ น้ำร้อน จัดถวาย เมื่อพระสงฆ์เข้านั่งแล้ว

๔. ที่นั่งเจ้าภาพและผู้ร่วมงาน

- จัดไว้ด้านหน้าอาสน์สงฆ์ แยกต่างหากจากอาสน์สงฆ์
- ถ้าที่นั่งเนื่องเป็นอันเดียวกับอาสนะ ให้ปูเสื่อ หรือพรมทับพื้นที่เป็นที่นั่งฆราวาส

๕. ภาชนะน้ำมนต์/เทียนน้ำมนต์/หย้าคา

- จัดในงานมงคลทุกชนิด ตั้งไว้ข้างโต๊ะหมู่บูชาด้านขวามือของประธานสงฆ์
- งานอวมงคล เช่น ทำบุญหน้าศพ, ๗ วัน, ๕๐ วัน, ๑๐๐ วัน, วันคล้ายวันตาย เป็นต้น

ไม่ต้องจัดภาชนะน้ำมนต์

- งานอวมงคลเพื่อปิดเป่าความชั่วร้าย เช่น แร้งจับที่บ้าน, รุ่งกินน้ำในบ้าน, อาเพศภัย พิบัติต่าง ๆ เป็นต้น ต้องจัดภาชนะ น้ำมนต์

- เทียนน้ำมนต์ ใช้เทียนขี้ผึ้งแท้
- หย้าคา ใช้สำหรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์ หากไม่มีจะใช้ใบมะยมแทนก็ได้

๖. ด้ายสายสิญจน์

- งานมงคล ใช้วงรอบบ้านเรือนในพิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่, ทำบุญบ้านประจำปี, ทำบุญ ปิดเป่าความไม่ดี

- งานอวมงคลเกี่ยวกับศพ ไม่ใช้ด้ายสายสิญจน์วงรอบบ้านเรือนใช้โยงจากศพมาเพื่อให้ พระสงฆ์บังสุกุล

พิธีกรอาราธนาศีล/พระปริตร

- เมื่อประธานในพิธี หรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยเสร็จแล้วกลับนั่ง ที่เดิม พิธีกรเริ่มกล่าวคำอาราธนาต่อไป

- ถ้าอาสนะอยู่ระดับพื้น ผู้ร่วมพิธีทั้งหมด นั่งกับพื้น พิธีกรพึงนั่งคุกเข่าประนมมือ กราบ ๓ ครั้ง แล้วจึงกล่าวคำอาราธนา ถ้าอาสน์สงฆ์ยกขึ้นสูงจากพื้น แต่ผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่ง อยู่กับพื้นก็นั่งคุกเข่าอาราธนาเช่นกัน

- ถ้าอาสน์สงฆ์ยกสูง ผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่งเก้าอี้ พิธีกรพึงยืนทางซ้ายอาสน์สงฆ์ ข้างหน้า พระสงฆ์รูปที่ ๑ หรือที่ ๒ จากซ้ายแถว หรือที่อันเหมาะสม ทำความเคารพประธาน ในพิธี แล้ว หันหน้าไปทางประธานสงฆ์ประนมมือ กล่าวคำอาราธนาศีล โดยหยุดทอดเสียง เป็นจังหวะ ๆ

เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว เจ้าภาพหรือพิธีกรเข้าไปนั่งคุกเข่าประนมมือ กล่าวคำลาข้าวพระพุทธ แล้วยกอาหารไปได้

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่ช่วยเหลือในงานพิธีต่างๆ และมีอาชีพที่ตนรัก

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางนวลหงส์ น้อยมาก คู่สมรสภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ทำอยู่

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศาสนาและพิธีกรรม
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศาสนาและพิธีกรรม

ประเภท : พิธีกรรมทางศาสนา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : ยาสมุนไพรรักษาโรค

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายทรง ยิ่งยุทธ

อายุ : ๖๒ ปี

คู่สมรส : นางบุญสุข ยิ่งยุทธ

ที่อยู่ : ๑๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๖-๒๗๐๘๒๑๓

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านทุ่งปิ่น

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากพ่อ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

พิธีกรรมทางศาสนา

การสวดพระอภิธรรม นิยมเริ่มจัดทำตั้งแต่วันตั้งศพเป็นต้นไปทุกคืนโดยนิยมสวด ๑ ค่ำ , ๓ ค่ำ , ๕ ค่ำ , ๗ ค่ำ ตามประเพณีนิยมแต่โบราณ จะนิมนต์พระสวดอภิธรรม ๔ , ๖ และ ๘ รูป โดยปกติพระสงฆ์จะสวดเวลา ๒๐.๐๐ น. ของทุกวัน จัดให้มีเครื่องไทยธรรมเพื่อถวายพระสวดอภิธรรม และบังสุกุลให้ผู้เสียชีวิต ปัจจัยถวายพระตามแต่จะศรัทธา

สมุนไพรรักษาโรคหอบหืด

ใช้ขิงเท่าหัวแม่มือผู้ป่วย หอมแดงน้ำหนักเท่าขิง กระเทียมน้ำหนักเท่าขิง เติมน้ำ ๑ แก้ว แล้วปั่นกรองเอาแต่น้ำ เติมน้ำผึ้ง ๑ ช้อน น้ำมะนาว ๔ ลูก ให้รสเปรี้ยวนำหน้า ต้มตอนตี ๓ จะหายเร็ว ต้มประมาณ ๑ ถึง ๒ เดือน

สมุนไพรรักษาอาหารปวดหัว

ใช้ดอกอัญชัน กับใบมะยม ทั้งก้านและใบและใบเตยต้มรวมกันดื่มแก้ปวดหัว

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่ช่วยเหลือในงานพิธีต่างๆ และความรู้ด้านสมุนไพรได้นำผู้ป่วยที่มีอาการ
โรคหอบหืด ปวดหัว รักษาด้วยสมุนไพรหาย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

